

Prästängsskolan

2010-06-04

Stomvägen

342 35 Alvesta

Dnr 43-2009:4033

Skolbeslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn av Prästängsskolan
i Alvesta kommun

Rektor Christer Juhlin

Prästängsskolan

Stomvägen

342 35 Alvesta

Tillsyn i Prästängsskolan

Förskoleklass och grundskola årskurs 1-6

Helhetsbedömning och beslut

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som Prästängsskolan och Alvesta kommun skickat in, de verksamhetsredogörelser de lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten.

Vid Skolverkets tillsyn i Alvesta kommun 2004 framkom att Prästängsskolan uppvisade brister bl.a. inom områdena elevinflytande, likvärdig bedömning, elevernas kännedom om målen, rektorns ansvar, resultatuppföljning och utvärdering, arbete mot kränkande behandling, stödinsatser och kvalitetsarbete. Skolinspektionen, som tagit över tillsynen efter Skolverket, ser vid tillsynen 2010 att en viss utveckling skett men att brister finns bl.a. inom områdena kunskaper, bedömning och utvärdering av kunskapsresultat, elevinflytande och skolans lärandemiljö. Rektorn som pedagogisk ledare har en viktig funktion för att inrikta verksamheten mot de nationella målen.

Prästängsskolan är en skola i en utvecklingsfas. Inom ramen för Alvesta kommuns satsning på kompetensutveckling inom kunskap och bedömning har ett omfattande arbete lagts ned på att diskutera kunskapssyn och formativ bedömning, med fokus på strävansmål och lokala pedagogiska planeringar. Kunskapsresultaten har varierat under de senaste åren och andelen elever som når målen är inte tillfredställande. Prästängsskolan visar tecken på att vara en så kallad treämnesskola, där fokus både vad

gäller undervisning, stöd och utvärdering ligger på basämnena svenska, matematik och engelska. Det saknas sammanställningar av måluppfyllelse i samtliga ämnen. Rektorn måste ta ansvar för att skolans resultat utvärderas regelbundet i alla ämnen och årskurser och använda detta underlag för att nå de nationella målen. Kvaliteten måste förbättras inom områdena elevinflytande och hur man i undervisningen stimulerar eleverna som ett led arbetet mot ökad måluppfyllelse. Planen mot kränkande behandling behöver ses över så att den uppfyller författningarnas krav.

De förbättringsområden som Skolinspektionen lyfter fram återfinns inom alla tillsynens huvudområden: måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling, skolans lärandemiljö samt enskild elevs rätt. De slutsatser som skolan måste dra av de brister som framkommit är att såväl undervisning som pedagogisk ledning och styrning måste analyseras för att hitta orsaker till bristerna och möjliga åtgärder för att komma till rätta med dem. Detta i kombination med fortsatt arbete kring kunskap och bedömning och en systematisk utvärdering och analys av kunskapsresultat på såväl lärarnivå som skolövergripande nivå, bör ligga till grund för framtida skolutveckling och ökad måluppfyllelse.

Skolinspektionen har i tillsynen av Prästängsskolan identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Skolan ger inte i tillräcklig utsträckning eleverna förutsättningar att nå lägst målen i samtliga ämnen. (Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Kursplanerna, 2 kap. 6 § grundskoleförordningen)
- Skolan utvärderar inte regelbundet elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen utifrån kursplanernas krav. (Lpo 94 2.7 Bedömning och betyg)
- Rektorn tar inte ansvar för att skolans resultat utvärderas regelbundet i samtliga ämnen och använder inte detta underlag för att nå de nationella målen. (2 kap. 2 § skollagen, Lpo 94 1 Den enskilda skolans utveckling, Lpo 94 2.8 Rektors ansvar)
- Eleverna upplever inte undervisningen som stimulerande. (Lpo 94 1 Skolans värdegrund och uppdrag, God miljö för lärande, Lpo 94 2.2 Kunskaper)
- Skolan arbetar inte tillräckligt aktivt för att öka elevernas möjlighet till inflytande över utbildningens utformning. (4 kap. 2 § skollagen, Lpo 94, 2 Elevernas ansvar och inflytande)

- Skolans plan mot kränkande behandling uppfyller inte författningarnas krav. (14 a kap. 8 § skollagen, 2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling)
- Skolan ger inte studiehandledning på modersmålet till de elever som är i behov av det. (5 kap. 2 § grundskoleförordningen)

Bedömningarna redovisas i bilagorna 1-2.

Rektorn och Alvesta kommun har ansvar för att Prästängsskolans brister åtgärdas. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast tre månader från den dag beslutet för Alvesta kommun meddelas. Skolinspektionen kommer då att följa upp beslutet. Skolinspektionen förutsätter dock att rektorn och Alvesta kommun snarast vidtar åtgärder för att rätta till bristerna. Skolinspektionen kan komma att tidigare än angivet datum begära att få ta del av arbetet med att åtgärda bristerna.

I ärendets slutliga handläggning har utredaren Annika Mullaart Ed och undervisningsrådet Cecilia Hanö deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Viveca Serder

Enhetschef

Cecilia Wallén

Utredare/föredragande

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen och beskrivning av skolan

Bilaga 2 Tillsynsprotokoll och bedömningar för Prästängsskolan

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Alvesta kommun under våren 2010. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Prästängsskolan den 19 april 2010.

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. Skolbeslutet kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

När tillsynen har genomförts i hela kommunen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen i ett beslut (slutligt beslut). Skolbesluten från samtliga skolor i kommunen fogas då till det beslutet som bilagor. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister senast tre månader efter att kommunbeslutet meddelades.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö** samt **enskild elevs rätt**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Prästängsskolan, dels den information som samlats in under besöket. I Prästängsskolan intervjuades rektorn, lärare, annan personal och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Tabell 1.: Antal elever på Prästängsskolan

Skolan	Antal elever
Förskoleklass	38
Grundskola	251

Källa: Rektorns verksamhetsredogörelse

Prästängsskolan är en skola med förskoleklass och grundskola årskurs 1-6 belägen i de östra delarna av Alvesta tätort. Skolan har fram till 2007 även haft elever i årskurs 7-9. Upptagningsområdet består i huvudsak av villaområden i östra Alvesta samt elever från kringliggande byar. Skolan är tvåparallellig och har ca 300 elever. Eleverna är organiserade i åldershomogena klasser i fem arbetslag; två F-3, två 4-6 samt fritidshem. Personalen uppgår till 38 personer.

Rektorn, som har ansvar för förskoleklass, grundskola och fritidshem har pedagogisk högskoleutbildning och rektorsutbildning. Han har lång erfarenhet av arbete som förskollärare och rektor och har arbetat som rektor på Prästängsskolan sedan 1997.

Tillsynsprotokoll för Prästängsskolan

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygghet och studiero

Enskild elevs rätt

Bedömning (och betyg)

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Studie- och yrkesvägledning

Avgifter

Rektorns beslutsfattande

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning:

Skolan ger inte i tillräcklig utsträckning eleverna förutsättningar att nå lägst målen i samtliga ämnen.

Författningsstöd:

Lpo 94, 2.2 Kunskaper

Kursplanerna

2 kap. 6 § grundskoleförordningen

Motivering:

I Lpo 94 anges att det är skolans och huvudmannens ansvar att eleverna ges möjlighet att uppnå målen för utbildningen. Statistik visar att resultaten på de nationella proven i årskurs 5 i Prästängsskolan har varierat stort under de senaste fyra åren, men visar på en tydligt uppåtgående trend. Andelen elever i årskurs 5 som nått godkänt på de nationella proven i alla tre ämnena svenska, matematik och engelska har sedan 2006 enligt skolans uppgifter ökat från 25 procent till 64 procent. Resultaten i engelska är samtliga år sedan 2006 betydligt högre än i svenska och matematik. Skolan sammanställer inte måluppfyllelsen för övriga ämnen.

Enligt rektorn är kvalitetsredovisningen för 2008/2009 ännu inte färdigställd och Skolinspektionen har därför inte via den kunnat ta del av skolans bild av resultaten. Enligt rektorn har skolan inte analyserat kunskapsresultat och måluppfyllelse och rektorn kan inte förklara de förbättrade resultaten på senare år. (Se vidare bedömningspunkten Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering nedan.)

Andelen elever som når målen är trots ökningen som skett inte tillfredställande och resultaten är en indikation på att åtgärder behövs så att alla elever ges förutsättningar för att nå lägst målen i samtliga ämnen.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan**Bedömningsområde: Lärarnas bedömning och utvärdering****Bedömning:**

Skolan utvärderar inte regelbundet elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen utifrån kursplanernas krav.

Författningsstöd:

Lpo 94 2.7 Bedömning och betyg

Motivering:

I skolans arbetsplaner som Skolinspektionen tagit del av står att läsa att skolan dokumenterar varje barns kunskapsutveckling och att varje arbetslag utarbetar dokument för detta. I intervjuer med lärarna framkommer att lärarna har flera metoder för att utvärdera t.ex. läsning och skrivning, men dokumentationen ser olika ut mellan olika lärare och olika arbetslag och utvärderingen sker till största delen i svenska, matematik och engelska. Elevvårdsteamets utvärderingar har hittills huvudsakligen bestått i att ange om eleverna riskerar att inte nå målen i basämnena. Skriftliga omdömen ges fr.o.m. detta läsår, men rektorn säger att skolan inte är klar med det arbetet och att en ny modell med matriser som stöd för skriftliga omdömen i varje ämne är under utarbetande.

Skolinspektionen vill betona att alla elevers kunskapsutveckling ska utvärderas i samtliga ämnen och lärarnas arbete med dokumentation och utvärdering behöver därför systematiseras och förstärkas.

Bedömningsområde: Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering**Bedömning:**

Rektorn tar inte ansvar för att skolans resultat utvärderas regelbundet i samtliga ämnen och använder inte detta underlag för att nå de nationella målen.

Författningsstöd:

2 kap. 2 § skollagen

Lpo 94 1 Den enskilda skolans utveckling

Lpo 94 2.8 Rektors ansvar

Motivering:

Skolan har ingen skolövergripande sammanställning och utvärdering av resultaten i alla ämnen och årskurser. Enligt rektorn förs dock kontinuerliga diskussioner i arbetslagen och i skolans elevvårdsteam kring dessa frågor, och rektorn informerar sig genom elevernas IUP med skriftliga omdömen samt genom sammanställningar av resultaten på nationella prov i svenska, matematik och engelska i årskurs 3 och 5. I intervjuer uppger rektorn och lärarna att det har blivit fokus på måluppfyllelse i svenska, matematik och engelska genom de nationella proven och att de andra ämnena har hamnat i skymundan.

Några analyser av resultaten sker inte enligt vad Skolinspektionen erfar. Vid besöket framkommer att ledningsgruppen upptäckt först inför Skolinspektionens tillsyn att resultaten ökat de senaste åren. Lärarna känner inte till denna ökning och några diskussioner med resultaten som utgångspunkt har inte förts i arbetslagen.

Enligt rektorn är kvalitetsredovisningen för 2008/2009 ännu inte färdigställd och Skolinspektionen har således inte kunnat ta del av denna. Något aktuellt underlag för att bedöma hur utvärderingen genomförs och används har Skolinspektionen därmed inte fått. Rektorn uppger att han i tidigare kvalitetsredovisningar gjort kortfattade bedömningar av resultatet, men rektorn begär inte in uppgifter om måluppfyllelsen i samtliga ämnen från lärarna och någon dokumenterad sammanställning, utvärdering och analys av skolans resultat i alla ämnen finns inte. Rektorn saknar därmed ett viktigt underlag för beslut om organisation, resurser och stödinsatser, något som kan vara avgörande för elevernas kunskapsutveckling. (Se även punkten ovan om lärarnas bedömning och utvärdering.)

Alvesta kommuns kompetensutveckling i kunskap och bedömning har enligt rektorn gjort att arbetet med kunskapsutvärderingar förbättrats. Skolinspektionen bedömer dock att arbetet med utvärdering inte är tillräckligt och skolan måste se till att utvärdering och analys av kunskapsresultaten blir mer systematisk och görs i ett skolövergripande perspektiv för alla årskurser och alla ämnen.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö**Bedömningsområde: Fokus på lärande**

Bedömning: Eleverna upplever inte undervisningen som stimulerande.

Författningsstöd:

Lpo 94 1 Skolans värdegrund och uppdrag, God miljö för lärande

Lpo 94 2.2 Kunskaper

Motivering:

Undervisningen ska utgå från varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande och sträva efter att varje elev utvecklar nyfikenhet och lust att lära och upplever att kunskap är meningsfull.

Vid lektionsbesök ser inspektörerna exempel på undervisning som tycks ligga på en låg nivå för den åldersgrupp som undervisas. Eleverna uttrycker tydligt i intervjun att de inte känner sig stimulerade och ger flera exempel på detta. Flertalet av eleverna uppger att de får vänta in andra elever och t.ex. inte gå vidare i matteboken förrän alla hunnit klart kapitlet, och att anledningen till detta är att elever som arbetar långsammare inte ska bli ledsnå. Eleverna i intervjun uttrycker uppgivenhet och säger att de inte ser någon mening med att jobba på, eftersom de nya arbetsuppgifter som ges när man är klar är för enkla och att man ändå måste vänta in de andra. Eleverna upplever att de elever som är svaga får mer hjälp av lärarna än de elever som behöver utmaningar.

Lärarna säger att de delvis känner igen sig i att eleverna inte upplever undervisningen som stimulerande. Lärarna tycker att det är svårt att som ensam lärare i en klass stimulera alla elever och att så kallad klassundervisning med gemensamma genomgångar med efterföljande individuellt arbete därför är det dominerande lektionsupplägget. De har svårt att individualisera och stimulera både de svaga eleverna och de som behöver utmaningar, men de försöker hitta former som passar flertalet elever. Lärarna förklarar att de vill att eleverna ska jobba med samma område men på olika nivåer, men menar att det så kallade mattestoppet, se ovan, bara är stopp i boken, inte i annat lärande. Eleverna har inte samma uppfattning.

Det finns en mattegrupp där elever som vill gå fortare fram kan få extra utmaningar. Den möjligheten är såväl lärare som elever nöjda med.

Rektorn är medveten om problemet och säger att skolan behöver diskutera hur undervisningen ska göras mer stimulerande. Rektorn menar att om man släpper in eleverna och ger dem elevinflytande går det lättare att stimulera dem.

Skolinspektionen får intrycket att arbetet med att stimulera eleverna fungerar olika i olika klasser. Skolan måste därför arbeta aktivt för att stimulera eleverna i sitt lärande och få en likvärdighet inom skolan.

Bedömningsområde: Fokus på lärande**Bedömning:**

Skolan arbetar inte tillräckligt aktivt för att öka elevernas möjlighet till inflytande över utbildningens utformning.

Författningsstöd:

4 kap. 2 § skollagen

Lpo 94, 2 Elevernas ansvar och inflytande

Motivering:

Elevinflytande ingår enligt rektorn i diskussionerna under projektet Kunskap och bedömning, men det finns enligt honom alltid mer att göra. Skolan har flera olika "råd" förutom klassråd och elevråd. Elevinflytande finns med i skolans arbetsplan som utvecklingsområde, där det står att skolan vill tillåta elevinflytande i vardagen. Rektorn säger i intervjun att hans mål är att lärarna ska bestämma målen men låta eleverna vara med och bestämma om stoff och arbetsformer. Lärarna har inga gemensamma förhållningssätt och former när det gäller elevinflytande i undervisningen, t.ex. finns inte elevinflytande med som punkt i skolans lokala pedagogiska planeringar. Lärarna ger i intervjun några exempel på elevinflytande och delaktighet, vilket sker både spontant och planerat. Elevernas intryck är att de inte får bestämma särskilt mycket, men de berättar att det finns förslagslådor, att de får välja ordning på arbetsuppgifter, bestämma gruppindelning och i något fall innehåll och arbetsformer.

Skolinspektionen får i intervjuer och dokumentation en splittrad bild av hur inflytandet fungerar. Elevinflytandet på Prästängsskolan handlar enligt Skolinspektionens intryck till stor del om formellt elevinflytande i olika "råd". Inflytande och delaktighet i undervisningen verkar till stor del vara byggt på spontana idéer och valmöjligheter. Trots rektorns och personalens intentioner att på olika vis öka elevinflytandet behöver skolan arbeta mer aktivt för att eleverna på Prästängsskolan ska känna delaktighet och ges tillräckliga möjligheter till inflytande över undervisningens planering och genomförande.

Bedömningsområde: Trygghet och studiero**Bedömning:**

Skolans plan mot kränkande behandling uppfyller inte författningarnas krav.

Författningsstöd:

14 a kap. 8 § skollagen

2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling

Motivering:

Alvesta kommun har tagit fram en kommungemensam *Plan för att främja likabehandling, förebygga diskriminering och kränkande behandling*. Planen är både en likabehandlings-

plan enligt diskrimineringslagen och en plan mot kränkande behandling enligt skollagen. I planen finns en mall där varje verksamhet ska beskriva sitt arbete med kartläggning, mål, åtgärder och uppföljning.

Prästängsskolans antimobbingteam har varit med vid framtagandet av planen centralt. Elever har inte varit delaktiga i arbetet med planen som saknar en beskrivning av vilka insatser som skolan avser att påbörja och genomföra under det kommande året utifrån en aktuell kartläggning.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Skolan ger inte studiehandledning på modersmålet till de elever som är i behov av det.

Författningsstöd:

5 kap. 2 § grundskoleförordningen

Motivering:

Det framkommer i lärarintervjun att det finns elever på Prästängsskolan som behöver studiehandledning på modersmålet men som inte ges detta. Orsakerna till att de inte ges stöd är enligt uppgifter i lärarintervjun att aktuella elever är relativt nya på skolan, behöver tid att komma in i skolarbetet och att det inte finns utrymme ekonomiskt. Beslut om särskilt stöd ska fattas av rektorn, men rektorn känner inte till att elever med behov av studiehandledning på modersmålet finns. Prästängsskolan måste efter beslut av rektorn ge dessa elever det studiestöd på modersmålet de har rätt till enligt förordningen, vilken för övrigt inte uttrycker något särskilt krav på utbildning för den som ger sådant stöd.